

Josep Maria Miró

Mestre, amic

Xavier Albertí, Pausa 35 (2013)

El dramaturg Josep Maria Miró revisa la seva relació personal i professional amb Xavier Albertí. Miró avalua el mestratge exercit per Albertí durant les diferents etapes de la seva relació, una relació que s'inicià quan Miró era un apassionat espectador dels muntatges d'Albertí i que tingué continuïtat com a ajudant de direcció seu fins arribar a convertir-se en autèntics amics i còmplices professionals.

Havia trucat en algunes ocasions a casa seva, tot i que aleshores jo no sabia que era ell qui despenjava el telèfon i em deia allò d'«*un moment, si us plau*». Al cap de poc temps, ja havíem coincidit en alguna ocasió, però quan telefonava i era ell qui agafava el telèfon seguíem mantenint unes rèpliques intermediàries i escadusseres. Sempre recordo que m'espantava una mica; diria fins i tot que m'intimidava. La veu. El timbre. Aquest to greu. No ho sé... Pensant-ho, ara... Bestieses... Va ser en aquella època, quan jo gairebé tenia un peu a l'Institut del Teatre, que vaig debutar com a espectador dels seus espectacles: *Ànsia* de Sarah Kane; *Más extraño que el paraíso* a partir de textos de Jaime Gil de Biedma; el cabaret coreogràfic *Tórtola Valencia*; i *Traïció* de Harold Pinter; tots ells singularíssims. Treballs d'orfebreria. Personals. Vibrants... un teatre que mou, commou, trasbalsa i, en qualsevol dels casos, no deixa indiferent. Recordo especialment l'impacte del primer, *Ànsia*, del qual vaig sortir absolutament sacsejat. Fascinat. Aleshores, però, ni tan sols vaig gosar esperar-me per felicitar-lo.

No va ser fins a l'estiu de 2005, a Argelaguer, coincidint amb el primer Obrador Internacional de la Sala Beckett, on vaig ser un dels alumnes del seminari que hi impartia: *Pier Paolo Pasolini, Harold Pinter i Thomas Bernhard*. Aquell seminari, sens dubte, era una declaració de principis, però també una declaració d'amor i admiració cap a alguns dels seus autors de referència. En Xavier, sense massa preàmbuls, el va començar amb la lectura de *Manifesto per un nuovo teatro* de Pier Paolo Pasolini (publicat el 1968 a *Nuovi Argumenti*) i tot seguit va desgranar-nos els principals aspectes d'un compromís ètic, ideològic, estètic i amb la llengua que marca l'escriptura i l'obra d'aquests tres noms imprescindibles per entendre el teatre contemporani.

En el penúltim capvespre de la nostra estada a l'Obrador d'estiu, hi ha-via futbol i pràcticament tothom es va abocar davant el televisor del bar del poble. un servidor —que en tota la vida només he vist un Dinamarca-Bòsnia, de voluntari a l'exIugoslàvia i sota els efectes etílics de *Rakija*, i un Barça-Sevilla en el qual Messi va fallar un penal i el meu germà va dir-me que, davant l'excepcionalitat de l'errada del blaugrana i de la meua presència allí, potser era millor que no tornés mai més al Camp Nou— vaig preferir sortir a fer un tomb. Aleshores en Xavier encara no era afeccionat al futbol (o al bon joc del Barça, com li he sentit matisar en alguna ocasió) i l'única relació que recordo entre ell i aquest esport és aquell magnífic monòleg futbolisticopoètic de Xavier Pujolràs a l'espectacle *PPP*. Vam fer junts aquest passeig, una de les coses que amb els temps he descobert que més m'agrada fer amb en Xavier, a banda de teatre o gintònics. En aquest caminar tranquil, serè i silenciós és un home que sempre adverteix la presència de bellesa: des d'un arbre solemne, un element aparentment insignificant, un matís de color al cel, l'olor de l'esclat de les flors a determinades hores i èpoques o l'arquitectura i les petjades de la història en una ciutat o poble, que t'il·lustra amb la seva vasta cultura. Va ser en aquest passeig lluny de la remor futbolística que em va dir que en quinze dies es posava a assajar un nou muntatge, que no tenia ajudant de direcció i que si em venia de gust fer-ho. No m'ho vaig pensar dues vegades. L'espectacle es deia *Tennessee* i després en van venir uns quants més: *Crònica sentimental de España, Tot assajant Pitarra, La caiguda d'Amlet, Pinsans i cadernerres, El bordell, Soterrani i La corte del Faraón*. Aquell discurs d'ètica, compromís i teatre del seminari d'Argelaguer es transcrivía i materialitzava en cadascun d'aquests muntatges i en unes conviccions fermes d'una forma d'entendre, fer i dedicar-se a aquesta professió. un espectacle sempre és una aventura professional i humana irrepètible i cadascun d'ells també van ser una *master class* sobre l'imaginari menys conegut de Tennessee Williams; la creació de la sentimentalitat a través de la música i de com ho va recollir la ploma afilada i enginyosa de Manuel Vázquez Montalbán; de la nostra tradició teatral i la figura cabdal de Frederic Soler Pitarra; de la reivindicació del cuplet i el *género chico*; de la identitat catalana i la música culta i popular catalana del darrer segle, en aquell prodigi escènic amb la complicitat d'en Narcís Comadira, en *Titín*, en *Cordelira*; i el compromís sincer i profund amb la dramaturgia catalana contemporània de la mà d'autors com Lluïsa Cunillé, Josep Maria Benet i Jornet o Jordi Oriol... Ha passat gairebé una dècada del nostre encontre en aquell curs i de la primera ajudantia al seu costat i en Xavier ha exercit un mestratge intens. De vegades, d'una forma conscient, amb consells, crítiques i observacions, sempre directes, sincers i sense concessions; recordo

la d'una obra primerenca que va iniciar amb un «*et dic "molt bé" o prefereixes que et digui de veritat el què penso?*» passant per «*has de fer el teatre que vulguis fer i en què creguis*» i que va cloure amb un «*no et diria tot això si no cregués que aquí darrere hi ha alguna cosa, però que ho has de treballar*». D'altres, d'una forma potser inconscient: algú que fa de la seva professió un acte de compromís i militància ideològica i estètica va plantant en la gent del seu voltant admiració per una forma de fer i d'entendre la vida i el teatre. I, al mateix temps, les línies entre el mestre i l'amic es van desdibuixant i s'hi va sumant una autèntica família teatral i d'amistats a qui estimo, admiro i respecto: Xavier Pujolràs, Lina Lambert, Lluïsa Cunillé, Oriol Genís, Montse Esteve, Lurdes Barba, Jordi Collet, Roberto G. Alonso, Lola Davó, Nati Sarrià...

Escric aquestes línies i la llista de records teatrals i personals és llarga: el viatge a Cuba, on vam anar amb tota la troupe amb l'espectacle *Crònica sentimental de Espanya* i d'on va sortir l'embrió del meu text *La dona que perdia tots els avions*, que pocs dies després vaig començar a escriure a casa seva, on em vaig instal·lar mentre ell era de vacances per cuidar-li la gossa i els gats; quan m'instal·lava a casa seva i entenia que els textos i llibres que es deixava a la tauleta de nit era perquè em donava permís perquè els llegís —fins i tot vaig arribar a pensar que ho feia expressament perquè d'alguna forma em volia fer notar que els havia de llegir—; l'arribada d'en Pau; la creació de *La Reina de la Nit*; un dels assajos d'*El bordell*, on Jordi Dauder ens va donar una de les lliçons més enormes d'humanitat, militància i estima al teatre i a la vida i que, a més d'un, ens va fer caure les llàgrimes d'emoció; aquella substitució d'urgència en un bolo a Màlaga, que jo em vaig aventurar a fer i que, finalment es va poder resoldre i va acabar amb un cameo i que mentre assajava cançons i coreografia davant d'en Xavier em deia: «*Això que fas diu molt de tu, però no he vist mai ningú que canti i balli tan malament*»; l'escapada conjunta per Setmana Santa a Sevilla, històrica perquè no va sortir ni una sola processó de les importants i vam acabar en una d'un modest barri per no tornar amb la sensació de no haver-ne vist cap i ell amb una rajola d'uns angelets, que completava una sèrie que tenia, i jo una de *Triana* del XVII i un bol del XIX; aquella sobretaula a la terrassa de casa seva on quan ens vam quedar sols em va felicitar per un text que li acabava de deixar llegir de títol llarguíssim i em va donar dos consells: «*Li has de canviar el títol —és horrorós i s'ha de dir El principi d'Arquímedes— i el paper de la directora li hauries de proposar a la Roser Batalla*»; les nits de *ratafia Albertí* al Vilosell; el passeig per Ciutadella parlant de *Fum*; les tantes trobades improvisades al voltant d'un gintònic... com a mínim...

Mestre i amic. Amic i mestre.

M'ha acompanyat i m'acompanya en tantes coses.

Ens deixem acompanyar per les per-so-nes que admirem i estimem.

Deu ser per això que Xavier Albertí té aquest posat britànic-pinterià, és un ésser musical-bernhardià, té una expressió a la mirada lleugerament lorquiana, un sentit de l'humor Cunillé, et pot rebre cantant un cuplet i amb una mà a la butxaca mentre hi troba amb els dits una moneda que hi porta de 10 cèntims del bar *La Criolla* dels anys vint.

Mots clau: català (teatre), Josep Maria Miró, Obrador d'Estiu, Xavier Albertí

Entrada anterior
Uno de nuestros contemporáneos

Entrada posterior
Aquell home posseïa un nivell de serenitat com no n'havia conegut cap d'igual

Últims números

[Veure'ls tots](#)

(Pausa.)

[Textos legals](#)

[Política de cookies](#)

© 2018 revista pausa. Tots els drets reservats

[Qui som](#)

[Enllaços d'interès](#)

Contacte:

pausa@salabeckett.cat

